

PRESENTACIÓ DEL CATÀLEG "CARTELLS DE LA SEGONA REPÚBLICA (1931 - 1939)"

Reus, 17 d'octubre de 2007

Molt bona nit. Senyora tinent d'alcaldia de Cultura de l'Ajuntament de Reus, senyores regidores i senyors regidors, delegat territorial dels Serveis de Cultura del Govern de Catalunya, director del Museu, estimada Montserrat, senyores i senyors, en primer lloc, i com a president del Parlament, vull agrair a l'Ajuntament de Reus i a l'Institut Municipal de Museus la invitació per participar en aquest acte, en la presentació d'aquesta exposició i d'aquest catàleg, "Cartells de la Segona República (1931-1939)". I, de fet, fer-ho en aquesta sala els confesso que per a mi és especial, i fer-ho en un acte que a més a més pretén la recuperació del llegat cultural i artístic mitjançant els cartells de la Segona República, també.

No cal dir que el cartellisme a Catalunya ha esdevingut un magnífic testimoni històric que permet resseguir un etapa especialment convulsa, una etapa difícil en la història del nostre país, la de la dècada dels trenta, al segle passat.

Cada cartell d'aquesta exposició, que a més a més penso que ha quedat molt ben recollida en aquest magnífic catàleg, és una extraordinària manifestació artística, però al mateix temps és una oportuna mirada al passat. Tots els cartells tenen alguna cosa que els fa especials.

Per tant, els felicito no solament per l'exposició, sinó, hi insisteixo, pel catàleg, que em fa l'efecte que és especialment rellevant. Fa goig de veure, tant per la curada presentació com pels continguts exposats, i de segur que seduirà tothom qui vulgui apropar-se al que ha estat la cartellística republicana, que va generar un important interès ciutadà que jo penso que fins i tot va més enllà dels investigadors, dels historiadors, en tant que implica artistes, implica publicistes, implica periodistes i altres ciutadans.

També és obligat agrair a la Montserrat Barenys, a la família Barenys- Busquets, la seva generositat per la donació a l'Institut Municipal de Museus de Reus de aquests cent cinquanta cartells originals de aquell període. De fet, em sembla que n'hi ha uns setanta de exposats, però en total són cent cinquanta. Els ho vull agrair, i els vull agrair especialment la seva dèria, si m'ho permeten, perquè la tossuderia de col·leccionistes ha permès històricament conservar determinats tresors artístics i històrics. En definitiva, una col·lecció familiar, suportada per una família, s'ha convertit avui en un instrument per a la recuperació i la conservació de la memòria històrica.

Aquest conjunt de cartells, com ja s'ha dit un dels més importants de Catalunya, inclou originals de artistes gràfics tan reconeguts com Carles Fontserè, Ricard Giralt-Miracle, Josep Morell o Ricard Obiols, entre molts altres, noms fonamentals dels cartellisme català, artistes de trajectòria internacional que van tenir la virtut de saber convertir la propaganda en art i que a més a més li van atorgar un valor cultural que sobrepassa el pur interès històric.

Val a dir que els cartells, la conjunció deimatge i missatge, eren, i em fa l'efecte que en època de col·leccions encara ho són, un instrument de comunicació de primer ordre. Això explica la proliferació i la dedicació exclusiva a què molts il·lustradors es van abocar en aquell moment, cosa que va atorgar a aquell element polític un valor artístic que avui és sorprenent i que només amb el pas del temps s'ha començat a reconèixer.

Al Parlament també tenim unes similituds en aquest sentit. Hi havia un diputat de la primera legislatura, el senyor Fornas, que ens va deixar la seva col·lecció de cartells. De aquesta col·lecció de cartells, en vam fer un catàleg, que és aquest, que en definitiva és absolutament complementari a aquesta exposició. Són cartells de la mateixa època, dels quals farem una exposició ben aviat, i en tot cas aprofito per donar-lo al Museu de Reus per tal de complementar, de alguna manera, aquest magnífic catàleg, entre altres coses perquè possiblement entre tots dos trobem la gran majoria dels cartells històrics de aquella època.

Per tant, feta la donació, provem de situar-nos per uns instants, i si em permeten l'exercici, en el context històric de l'època republicana, el moment que de la mà del president Macià recuperem les nostres institucions de autogovern per primer

cop després de més d'un segle. Parlem d'una etapa històrica, ja fa molt de temps, fa setanta-cinc anys, però és una etapa que és plena de somnis, plena d'il·lusions, somnis i il·lusions que durant una època, poc temps, es comencen a fer realitat, es comencen a concretar.

Aquells ideals republicans, que també estan representats, alguns, gràficament en aquests cartells . la solidaritat, la llibertat, el treball, la igualtat. , i també la nostra llengua . i aquest és un factor molt important, la nostra llengua. , com la voluntat de ser de la nació catalana, no van morir després del 39. En molts casos es van haver d'exiliar, van haver de sobreviure en la clandestinitat, però aquells valors encara avui perviuen entre nosaltres, perquè en definitiva formen part del que és l'essència de Catalunya, l'essència del nostre país.

Per tant, la memòria històrica, la nostra memòria del passat comú, no la podem perdre, perquè els qui van patir una guerra, que van patir una dictadura, que en molts casos van patir tortura, presó o exili, que fins i tot van perdre la vida per defensar els valors republicans, per defensar Catalunya, no es mereixen en cap cas l'oblit. Els ho devem. Estem en deute amb la seva memòria, que en el fons és la nostra. Tenim, doncs, tots plegats . i quan dic "tots plegats" vull dir les institucions en primera instància, però també d'alguna manera el país. l'obligació de recordar i de preservar de l'oblit aquest passat col·lectiu.

I que quedi clar . i això ho dic perquè moltes vegades s'argumenta, justament, que no és una qüestió de nostàlgia, que no és una qüestió de venjança. No hi té res a veure. És una manera de fer justícia i situar-nos exactament en el nostre context històric. Si m'ho permeten, és aquella frase que ha fet fortuna: "És que hem de passar pàgina!" D'acord, hem de passar pàgina, però no podem ni arrencar-la ni passar-la en blanc, perquè la història s'ha de descriure, i un cop escrita i ha quedat clara d'acord que l'hem de girar.

Aquesta setmana, justament, vam commemorar, dilluns, els seixanta-set anys de l'afusellament del president Companys; el president Companys, president legalment i democràticament escollit pel poble de Catalunya, que és atrapat pels nazis . i quan dic això ho dic en el sentit que us fixeu en tota la feina que han fet a Alemanya en aquest àmbit, en aquest sentit, han demanat perdó per activa, per passiva, pel dret i pel revés, tenen una memòria històrica impecable, justament

per prevenir. i el porten a Catalunya, i les autoritats franquistes la fusellen. El feixisme afusella el president de Catalunya. I la fusella perquè és el president de Catalunya. Doncs bé, això encara avui no està resolt. I és molt fàcil de resoldre. Simplement cal que l'Estat espanyol digui: %El judici que es va fer a aquest senyor queda anul·lat. Va ser una farsa, va ser una burla. Per tant, queda anul·lat.+ I amb això molta gent, no solament el president Companys, sinó molta gent que va morir afusellada a partir de judicis sumaríssims que no tenien ni cap ni peus, penso que reposaria molt més tranquil·la, i des del punt de vista de aquest país tindríem segurament, també, un punt més de dignitat.

I parlant de dignitat, diumenge, com vostès saben .ahir els vaig rebre al Parlament de Catalunya. , hi ha un acte organitzat per la Comissió de la Dignitat, una comissió que es crea des de la societat civil catalana perquè tornin els %papers+. A mi, m'agrada dir-ne %els papers de la dignitat+més que no %els papers de Salamanca+, perquè no són de Salamanca, els %papers+, són de Catalunya. I són de les institucions catalanes, són de persones de Catalunya, són de gent, de les més diverses que vostès es puguin imaginar. I aquesta gent, que es va mobilitzar i que va fer una feina impecable, va aconseguir que finalment el Congrés dels Diputats aprovés una llei per la qual s'havien de tornar els %papers+. Es fa un primer gest, es torna aproximadament un 10 per cent dels %papers+, però el 90 per cent dels restants encara no han tornat. I això també forma part de la memòria històrica. Una altra promesa incomplerta per part del Govern de l'Estat espanyol.

I em sap greu, perquè, com a president del Parlament, se suposa que haig de tenir un paper institucional per damunt de determinades qüestions. Però justament com a president del Parlament també haig de reclamar el que és de aquest país. I, en el cas de la memòria històrica, reclamar que s'anul·li el judici del president Companys i reclamar que %els papers de Salamanca+. que el Congrés dels Diputats ha aprovat per llei que han de tornar. tornin i que no s'hi jugui en batalles electorals que no tenen res a veure amb Catalunya em fa l'efecte que també és una obligació.

Tot plegat forma part del nostre patrimoni, un llegat de la veritat que no podem robar als més joves. I aquí em fa l'efecte que hi ha un altre concepte fonamental.

Per què ho volem, tot això? Doncs sí, perquè ho coneguim. Perquè ho coneguim, perquè forma part, com he dit abans, de la nostra història, però al mateix temps perquè no podem deixar que encarin el futur sense conèixer quina és la realitat del passat. Conèixer el passat és la millor manera de afrontar els perills del futur.

I acabo. Acabo agraint-los el fet que m'hagin convidat a aquesta presentació, a l'exposició d'aquest catàleg de enorme bellesa i de significat històric. I també acabo reiterant un cop més la graïment, amb tota la solemnitat que calgui, a Montserrat Barenys, per aquest esforç, per aquest esforç de molts anys, que de vegades ens pensem que això... No, no, això són molts anys de feina, de vocació i de dèria, si m'ho permeten. Per tant, Montserrat, moltes gràcies, perquè en definitiva, com he dit abans, tu has parlat dels joves i jo també parlo dels joves. El que és més important de tot això és que els joves sàpiguen quina és la història del seu país, la història de veritat, la que s'ha escrit i s'ha pogut escriure en llibertat. I en això estem.

Moltes gràcies, i que en gaudeixin tot el temps que toqui.